

**SZERKESZTŐSÉG, KIADÓ-
HIVATAL ÉS NYOMDA**

Cluj, Kolozsvár, St. Baron
L. Pop (Brassai-utca) 10.

Az „UJ KELET” telefonjai

Szerkesztőség és kiadó-
hivatal — — — 977
Zs. N. Sz. — — — 558

A kéziratok kizárólag a
szerkesztőségnek cím-
zendők. Kéziratokat nem
adunk vissza

UJ KELET

ADÓ- POLITIKAI LAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAN

Romániában

Egész évre — — 450
Félévre — — 240
Negyedévre — — 130
Egy hónapra — — 45
Egy szám ára pályaud-
varon és vidéken is 2 lef

Csehszlovákiában

Egy hónapra — 12 ek
Egy szám — 1 ek

VI. évfolyam, 22. szám

Cluj -- Kolozsvár, 5683. Adar 27.

1923. március 15. Csütörtök

Brüsszel, Buer, Angora, Lenin

— Külpolitikai figyelő —

A helyzet a világpolitikában a robbanásig feszült. Cuno kancellár külügyi expozéja után Poincaré és Theunis brüsszeli találkozója következett. Ez a találkozó válasz akart lenni a kancellár beszédére. De ahogy Cuno beszéde nem oldott meg semmit, a brüsszeli találkozás se hozott megoldást. Miután Poincaré megesküdt Theunismnak, hogy nem árulja el, miről tárgyaltak, Theunis mégis csak elárulta valamelyest, miről tanácskozott Poincaréval. Brüsszeli táviratok mondják, hogy a belga miniszterelnök nem volt épp elragadtatva Poincaré terveitől. „Mi jövátételt akarunk és nem hosszalást!” Theunis azzal fenyegetőzött, hogy ha Franciaország nem hagyja abba a pincarizmust, ha nem mérséklí politikáját, visszavonja a belga csapatokat. Hogy ezek a hírek mennyiben igazak, nem tudni. Tény, hogy a brüsszeli konferenciáról kiadott kommuniké meglepően engedékeny, arról beszél, hogy a Ruhr-területeket mikép irténék ki a szövetséges csapatok, ha a németek eleget tennének a jövátételi kötelezettségnek. Igaz, hogy Páris siet megmagyarázni ezt a jelentést: ne tessenek félremagyarázni a dolgot, nincs szó a Ruhr-akció abbahagyásáról, sem a kiűrésről. De valami mégis történt Theunis és Poincaré között, mert Poincaré részéről most azt jelentik, hogy a franciák nem küldenek több csapatot a Ruhr-vidékre. Holott még tegnap arról volt szó, hogy tizenöt ezer friss francia katona mentel a megszállott szénvidékre. A brüsszeli konferencia, ha megoldást nem is hozott, a megszállás végét. Lehet, hogy holnapra ez a helyzet is felborul, de ma a dolog úgy áll, hogy a Ruhr-megszállás befejeződött.

Angliát módfelett izgatja a Ruhr-helyzet. Izgatta az első pillanatban, hogy Franciaország külön akcióit kezdett. De Bonar Lawék nem tehetek semmit, mert Poincaré kétségtelenül ügyes taktikával a közelkeleten keresztelte az angol számításokat. Az antant a valóságban feloszlott. De látszólagosan még fennáll a francia-angol politika nagyon ügyel erre a látzatra, mert abban a pillanatban, amikor ez se lesz meg többé, sem a franciák, sem az angolok nem léphetnek el többé azzal az erővel és tekintéllyel, a maguk külön területeiken, mint ezideig. Anglia idegességét mi sem tükrözi jobban, mint az alsóház Ruhr-vitája, amely hetek óta folyik s amely már-már izgalmasabb, mint aminő a legfelsőbb angol kérdés szokott lenni. Az angol politika érzi, hogy a Ruhrnál Anglia világhatalmi állását kezdették ki. Mert ha európai kérdésekben nem törődnek Anglia véleményével, ez a gyarmatpolitikában és érezteti áldatlan hatását. A brüsszeli találkozó, amely Anglia hátagótt a titkos diplomácia módszereivel tárgyalt meg olyan dolgokat, amelyek Angliát is érintik, csak betetőzte a fonák, idegesítő helyzetet. De közvetíteni még mindig nem mer Bonar Law, mert Poincaré újlag kijelentette, hogy ezt barátságatlan ténynek tekintené s az angol politika óvakodik a barátságatlan lépéstől. Az angol politika egyidő óta nem tesz egyebet: óvakodik cselekedni.

Epizód a Ruhr-megszállásban, de kellemtelen és bántó, a bueri vérontás. Két francia tisztet meggyilkolnak, állítólag németek, de nem lehetetlen, hogy fegyelmetlen francia katonák, két németet gyanúsítanak, akiket a ha-

diállapot módszereivel vattatnak, a németek önzetesen tagadnak, erre kivégzik őket. A lakosság felzúdul, a francia csendőrség sortűzet ad, félszáz ember meghal, nagyon sokan megsebesülnek, ez a bueri incidens. Persze alkalmas arra, hogy az egész Ruhr-vidéket izgalomban tartsa, nem szólva arról a pánikról, amely ezt a német ipari várost elfogja a katonai megszállás, a szigorított ostromállapot és a drákói rendeletek miatt. Kétségtelen, hogy ez az eset a semleges országok közvéleményét is a németekhez viszi közelebb. De Poincaré gondoskodik az ellensúlyozásról. A ruhrvidéki ipari üzemek kiaknázására a holland, dán, svéd tőkét szőlítja fel, esetleg más semleges tőkeket is. És ahol a szimpátiák netán a németek mellett nyilatkoznak meg, ott az érdekek elnémítják ezeket a szimpátiákat.

Kemálék ügyesen kihasználta azt az állapotot, hogy nincs többé antant. Mialatt Franciaország a németekkel van elfoglalva és Anglia azzal, hogy állandóan résen legyen s ne engedje magát kismemizni a német-francia konfliktusnál, az angorai kormány restaurálta Törökországot. Pandantja ennek a helyzetnek, az orosz szovjet restaurációja 1919 tavaszán, amikor Kun Belák megcsinálta a magyar szovjetkörtársaságot. Egész Európa figyelme, beleértve Lloyd Georgeot és Clemenceaut, akkor Magyarországot felé terelődött, senkise nem támogatta Judenicst, Petljurát és Kolcsakot és a szovjet, amely már-már megingott, talpra-

Miért szüntették meg az obstrukciót?

A hét végén befejezik az általános vitát. — Interpellációk a kamarában

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Az egyesült ellenzék, amint az tegnapi parlamenti tudósításokból látható, abbahagyta a technikai obstrukciót. Már olyan hírek is elterjedtek, hogy a kormány ellenintézkedései miatt az ellenzék túntetőleg kivonul a kamarából, mert nem akarja bevárni, míg a fegyelmi bizottság az összes ellenzékiet kizárja. Az ellenzék új elhatározását a liberális „Viitorul” a következőkkel indokolja:

Maniu Gyula, — írja a „Viitorul” — aki az obstrukciót a magyar parlamentben tanulta, elfelejtette, hogy mások voltak a viszonyok Budapestben és mások Bukarestben. Erről meggyőződhetett tegnap, amikor megjelent nála Lupas, Sever Bocu és Dumitru Lascu, a nemzeti párt régi vezetői és a következőket mondták vezérünknek:

— Tudjuk, honnan indultunk el parasztpárti barátainkkal, de nem tudjuk, hová jutunk velük. Ha mi célunkat csak forradalom által érhetjük el, tudd meg szeretett elnökünk, hogy mi készek vagyunk lemondani a harcról. Ha a köztársaság elnökségét ajánlanák fel nekünk, forradalmi tömegek kezéből azt sem fogadnók el. A mi Erdélyünk békéjét meg kell óvunk, mert bármilyen tirannikus is a liberális uralom, mindenesetre jobb, mint az esetleges magyar uralom volna.

Maniu Gyula a következőket válaszolta: — Nemcsak visszautasítom a forradalom gondolatát, de beszélni sem akarok róla. Igaz, hogy néhányan barátaink közül, akikkel közös harcra szövetségünk, átlépték azt a határt, amelyet a vezetőtanács vont, de intézkedni fogok, hogy ami pénteken és szombaton a kamarában történt, meg ne ismétlődjék.

Bizonyos — folytatja a „Viitorul” — hogy Maniu betartotta a szavát és megszüntette az obstrukciót. De nem tudjuk, mennyi ideig érvénye-

állott. Ez a helyzet most Törökországban. Az Az európai hatalmak nem érnek rá vele kibélni, azonkívül Anglia irtózik is a háborútól. Megtörténhetett tehát, hogy Angora, miután a sévresi békeszerződést cafatokra tépte s visszahódított egy darabot az európai Törökországból, visszavette Szmírnát és Konstantinápolyt, új békeasztalhoz ült le a szövetségesekkel Lausanneban. És mert nem tetszettek neki ezek a feltételek sem, a lausannei békeszerződést is darakokra tépte. Százhatvannyolc szakasza van a lausannei szerződésnek, hetven megfelel Angorának, huszonkettőt töröl, hetvenhatot félretesz. Erről pedig — mondják Kemálék — készek vagyunk újratárgyalni. Mit tehet az „antant”? Leül a törökökkel tárgyalni. Könnyen lehetséges, hogy ennél az asztalnál lesz utoljára együtt az antant.

Páris jelenti: Lenint ismét szélütés érte. Külföldi professzorokat hívtak hozzá, de ezek nyilván már későn érkeznek. A szovjetek megalkotója halálán van és talán a közeli órák már a katasztrófáról adnak számot. Ha e hír igaz, egy nagyon érdekes egyéniség hagyja itt a földi politikát. Lenin halála ma, miután már elkészültek rá Oroszországban, nem okozna olyan nagy változásokat, mint aminőt okozott volna egy-két évvel előbb, ha váratlanul érkezik. Nem lehetetlen, hogy az ő mérséklő jelenlétének hiánya rányomja bélyegét a szovjet politikájára és a dolgok megint balfelé terelődnek. Egyelőre persze még él Lenin, de ezáltal kevés okunk van rá, hogy súlyos betegségeről szóló hírek valódiságában kételkedjünk.

sülhet Maniu befolyása, mert miután aláírta a szerződést a parasztpárttal, az iniciatíva nagyrészt Lupu dr. kezébe jutott és amit Maniu nem akar, azt Lupu még megcsinálhatja. Emlékeztetünk Lupu szavaira, amelyeket a paktum megkötése után néhány újságíróknak mondott:

— Megfogtam a balázsfalvi jezsuitát. (Maniu érti.) Rákényszeríttem, hogy aláírja az egyezményt és ezzel az aláírással kényszeríteni fogom, hogy odáig jöjjön velem, meddig ő nem is akar.

Hangsúlyozzuk, — fejezi be cikkét a „Viitorul” — hogy mindezeket csak figyelmeztetésként mondjuk meg Maniunak, nehogy amikor a bűnösök megbüntetésére kerül a sor, azzal védekezék, nem tudott semmiről. Akik a forradalmat csinálják, ép oly bűnösök, mint azok, akik azt akaraton kívül is elősegítik.

Maniu nyilatkozata

Bukarest, márc. 14. Az „Adeverul” ma száma nyilatkozatot közöl Maniutól, aki kijelenti, hogy az ellenzék folytatja akcióját az alkotmányreform megbuktatására. A parlamentenkívüli akciónak fontos etapja lesz a vasárnapi nagy népgyűlés, melyet a Dacia nagytermében fognak megtartani.

Kétharmad többség helyett egyszerű többség

A „Lupta” azt a feltűnést keltő értesülését közli, hogy a kormány nem ragaszkodik az alkotmányreform megszavazásánál a kétharmad többséghez, egyszerű többség megszavazása után is elfogadottnak jelenti ki az alkotmánytervezetet. A „Lupta” a kormánynak ezt az elhatározását a csatlott területek ellenzéki politikusaiknak állásfoglalásával hozza összefüggésbe, amely veszélyezteti a kétharmad többséget.

A kormány körében, — írja a „Lupta“ — miután meggyőződtek róla, hogy a csatolt területek igazi képviselői visszautasítják az alkotmányt, amelyet éppen a csatolt területekre való hivatkozással tart halaszthatatlannak a kormány, tudják, hogy a kétharmad többséget a beszarábiaiak kielégése miatt sem lehet összehozni. Ezért azt mondják, hogy az alkotmányreformra vonatkozólag eddig semmisen írja elő a kétharmad többséget és így egyszerű elfogadás esetén is érvényes. Jellemző ez az elhatározás a kormány erkölcsi felfogására, annál is inkább, mert az új alkotmány a jövőre az alkotmány módosításához előírja a kétharmad többséget.

Az „Indreptarea“ jelentése szerint a kormány elhatározta, hogy az obstrukcióval szemben továbbra is a leghatározottabban fog fellépni és nem zárkózik el attól sem, hogy akár az összes ellenzéki képviselőket kizárja a parlamentből. A javaslatot sürgősen le kell tárgyalni és ezért a miniszterelnök megkérte a vitához feliratkozott liberális képviselőket, vagy álljanak el a szótól, vagy szabják rövidre beszédeiket. Ilyenformán az általános vita ezen a héten befejeződik. Szerdára vagy csütörtökre várják Istrate Miscescu felszólalását, amely elé Miscescu ismert állásfoglalása miatt az altalaj nacionalizálásával szemben, nagy érdeklődéssel tekintenek.

A parlament ülése

A kamara szerdai ülését délután három órakor nyitotta meg Orleanu elnök. Elsőnek

Straucher (zsidó nemzeti) interpellált az antiszemita zavargások ügyében és erélyes rendszabályokat kért.

Lascu Demeter Sorescu őrnagy ügyében interpellál, akit tudvalevőleg Budapesten öt évre ítéltek el.

Spineanu a vasúti szerencsétlenségeket teszi szövé és a balesetekért a C. F. R. vezérigazgatóját Tancred Constantinescut teszi felelőssé.

Junian parasztpárti személyes ügyben támadja a kormányt.

Ezután az alkotmány tárgyalására tértek át, amelynek folyamán Lupas folytatja a tegnapi megszakított beszédét. Lupas beszéde alatt incidensek támadtak.

A szenátusban Banu miniszter kisebb javaslatokat terjesztett elő, majd Bucureanu Jorga-párti beszélt, aki kijelentette, hogy az alkotmánytervezetet pártja nem fogadja el, a tárgyalásban résztvesz, de a szavazástól tartózkodni fog.

.....

— Elutasították a mexikói zsidó gyarmatosítás tervét? Többször tettünk említést a mexikói kormányzatnak az amerikai zsidó kongresszushoz eljuttatott ajánlatáról. Ehhez a tervhez több oldalról a legmerészebb magyarázatokat fűzték. Most az amerikai zsidó kongresszus végrehajtóbizottsága nyilatkozatot tesz közzé, mely ezeket tartalmazza: „Az egész anyagnak több hónapon keresztül tartó átvizsgálása, az összes erre vonatkozó iratváltásnak szakértő személyekkel való megbírálása, a nagyfontosságú hivatalos okmányok áttanulmányozása és e problémával alaposan foglalkozó hivatott szakértők meghallgatása után sajnálattal közöljük, hogy bár hálával vagyunk eltelve a mexikói kormányzat ajánlatától, nem hisszük, hogy Mexikó alkalmas volna arra, hogy a zsidó bevándorlók számbavehető tömegét befogadja. Bevándorlás alatt ugyanis mi azoknak a kritériumoknak együttes jelenlétét értjük, melyek módot nyújtanának arra, hogy néptünk nagy része a már létező kereskedelmi és ipari ágazatokban munkát találjon. Sajnáljuk, de le kell szögeznünk, hogy véleményünk szerint Mexikó egy ilyen nagyméretű bevándorlás számára alkalmatlan. Ettől eltekintve is, a mexikói kormány kolonizációs tervének megvalósítása, jóllehet, hogy a bevándorlónak megfelelő földterületet volna hajlandó átengedni, legyőzhetetlen nehézségekkel járna. Még ha a több oldalról felmerülő akadályokkal nem is számolunk, de azt már most fontolóra kell vennünk, hogy ennek a tervnek megvalósítása hallatlan összegeket emésztene fel. E tényekkel számolva, arra az eredményre jutottunk, hogy a mexikói kolonizációs terv kivihetetlen. Kötelességünknek tartjuk, hogy Kelet-Európában lakó testvéreinket figyelmeztessük és óva intjük, nehogy meggondolatlanul a mexikói utazás költséges és veszélyes szerencsepróbáját megkíséreljék.

Osztrák Jelentés Palesztináról

A bécsi Kereskedelmi Múzeum Palesztina gazdasági viszonyairól

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Bécs, március 13. A rohamosan nekilendülő új palesztinai életre igen jellemző az osztrák kereskedelmi múzeum hivatalos értesítőjének legújabb száma, amely kimerítően foglalkozik Palesztina gazdasági helyzetével. Az osztrák kereskedelmi múzeumnak már évtizedek óta a legjobb összeköttetései vannak Keleten és így közleményei joggal tarthatnak számot érdeklődésre, annál is inkább, mert egy nem zsidó szempontú elfogulatlan ítélettel állunk szemben. A jelentés többek között ezeket közli:

Az általános helyzet

A gazdasági élet minden ágában nyilvánvalóan az immár elkövetkezendő békésebb idők reményében nyugodt és fokozódó fejlődés tapasztalható, melyre csak a nyomasztó pénzügyi gyakorlat káros befolyása. A külföldi pénzügyi jóindulatú magatartása bizonyára élénkebb tevékenységre bírta a lakosság energiáját, annál is inkább, mert a gazdasági lehetőségek kiaknázására minden téren bő alkalom kínálkozik. Bár a mandátum aláírásakor támasztott remények nem valósultak meg, annyi bizonyos, hogy az ország fejlődésének tempója nem csökkent. Erős behozatal indult meg angol szénben és kőszénben. E két cikkből csupán június havában 1700 tonnát importáltak, ami igen figyelemreméltó, mert a legtöbb ipari üzem eddig petróleummal és benzinnel dolgozott.

Az előmarha behozatala is emelkedő irányzatot mutat. Vágómarha jelenleg Abessziniából és Szudánból jön, igavonó állatokat pedig (számár, tevé) Transjordánia szállít.

Az áruexport 4000 fontot tett ki; ennek nagy részét a gabona alkotja. Jó termés lévén, a Transjordániában beszerzett készletek feleslegeseknek bizonyultak és nagy kvantumokat továbbítottak Szíriába.

Textil és szeszipar

Nem lehet eléggé hangsúlyozni, hogyha elegendő tőke állna rendelkezésre, még számos eddig elhanyagolt ipari ág nagyon szépen kifejlődhetne. Különösen előnyös helyzete lenne a textiliparnak. Az ország kedvező ipari helyzete lehetővé teszi, hogy ehhez az iparhoz szükséges nyersanyagokat kis szállítási költséggel szerezhessek be. Jó organizációval, olcsóbb munkabérekkel, kisebb előállítási költségek mellett a textilipar feltétlenül versenyképes lenne és a környező országokban — miután ott textilipar nincs — nagy befogadóképességű piacot hódíthatna meg. A szesziparnak hasonló kilátásai lehetnek. Szeszt belföldön 1922 első negyedében összesen 117 tonnát termeltek. Ezzel szemben a behozatal 565 tonna volt. A szesz előállításához szükséges nyersanyag, a gabona, oly olcsón és oly nagy mennyiségben kapható Hauran és Transjordánia buzatermő vidékeiről, hogy még exportálnak belőle.

Az eddig felemlített iparágakon kívül nagy szerepet kezd játszani a köfeytő és kötőipar. A fokozódó ház- és utépítési tevékenység számos alkalmat nyújt munkások foglalkoztatására.

A gazdasági és ipari tevékenységbe újabb két jelentős faktor kapcsolódik be. Egyik a Jaffában épülő elektromos áramközpont 1000 lóerős motorral, mely árammal fogja ellátni a város gyárfüzeteit. Az áramközpont felépítésének munkálatai egy német cég felügyelete mellett serényen folynak és a jövő évben lenne kész. A másik pedig egy az iparnak óriási szolgáltatásokat tehető központi iparban felállítás, mely töleg szövetezeteiket lesz hivatva támogatni. A bankalapításban részt vesznek a Joint Distribution Committee, Palestine Development Council of America és a Jewish Colonisation Association. Alaptőkéje 100.000 font.

A következő év építési programjában szerepel Tel-Aviv város rendezése. A kormányzat engedélye alapján a város 80.000 font összegű 6 százalékos kamatozású kölcsönkötvényeket bocsát ki. A befolyó kölcsönből csak középvállalatokat építenek.

Csehszlovák kiállítás

Utánzásra méltó kísérletet tesz a csehszlovák kormány Palesztinában. Csehszlovákia legjelentősebb ipari vállalatai: a Skoda-művek, Mowa, Roessemann és Kühnemann stb. együttesen a kormány támogatásával ipari kiállítás kiállítását rendeznek Jaffában. A sok száz tonna súlyú mintáru már odaérkezett.

Miután csak mintákról van szó, vámentesen rakták ki és elvámolni csak akkor fogják, ha eladásra kerülnek. Ajánlatos volna, ha az osztrák ipari körök hasonló eljárásra szánják magukat, már csak azért is, mert az itteni piac eddig szívesen vett fel osztrák gyártmányt, de amint az utóbbi hónapok behozatali statisztikája mutatja, az osztrák behozatal nagyon megcsappant.

Az ország gazdasági állapotának mostani periódusára legjellemzőbb a buzaárak rendkívüli csökkenése. Ennek magyarázatát abban találhatjuk, hogy az érés után hulló bő csapadék ellenére az ország tulnyomó részében várakozáson felüli jó aratás volt, mely a Transjordánia és Hauranban vásárolt buzakészleteket fölöslegessé tette és utat nyitott Szíriában a palesztinai termésfelesleg értékesítésének. A buzaárak alacsony volta miatt a földmives haszna a minimumra redukálódik és a kolonisták egy része már előkészületeket tesz arra, hogy a szemtermelés helyett zöldségtermesztéssel foglalkozni, annál is inkább, miután ez meglehetősen el volt hanyagolva. Zöldségtermelésre egy a talaj, mint a klimatikus viszonyok is kedvezők és a zöldségfogyasztás a bevándorlás növekedésével arányosan növekedik.

A dohány is szépen fizetett. (1 hektáron 540 kg.) Dohánytermeléssel először komolyan most próbálkoztak és összesen 80 tonnát produkáltak, míg 380 tonnát importálni kellett. Újabb termelési ágak meghonosítása alkotja a Jewish Colonisation főprogramját és ennek megfelelően legutóbb dió, bab, napraforgó, len és kender ültetésével kísérleteznek.

Talajjavítás

Talajszárító és öntöző munkálatok folynak a Jezreél völgyében, mert ezt a Jordán felé szelíden hajló termékeny, sík területet teljesen le akarják csapolni, hogy a földmívelés számára alkalmassá tegyék. Együttal elérik azt is, hogy ez a terület, mely eddig a betegségek melegegyája volt, egészséges vidékké alakuljon át. A mocsarakból levezetett nagy víztömegeket nagy szivattyúállomáson gyűjtik és az így nyert vizierőt ipari célokra fogják felhasználni. Ezt a nagy horderejű kulturmunkát ugyancsak a Jewish Association végzi.

A „Geulah“, egy nagy dimenziójú birtokvéltel közvetítő társaság, 10.000 fontnyi alaptőkéjét nemrég 20.000 fontra emelte fel, a folyton szaporodó vételi megbízásokat az eddigi tőkéjével nem tudta lebonyolítani.

Politikai helyzet

Az ország gazdasági képe az 1922. év első három negyedében általában nem változott. A politikai események hatása még mindig zavarólag hat a gazdasági munka folytonosságára. Az arab lakosság nagyobbik felének és különösen az arab kereskedőknek az a kívánságuk, hogy a békés állapotok állandósuljanak. A lakosságnak ez a része megnyugszik a kormányzat ismételt nyilatkozataiban, melyek nemzeti önállóságuk sértetlenségét biztosítják és rácafolnak a fizetett agitátorok által tendenciózusan terjesztett hazugságra, mely a zsidó invázió rémével ijeszt. Az arab lakosságnak csak kis töredéke az, mely felül ezeknek a zavarosban halászni szerető lázítóknak, illetőleg egy a szelíd kormányzathoz nem szokott horda, mely a rend fenntartására rendelt közegek durva fellépésekor saját bőrén szokta tapasztalni a kormányhatalom erejét. Bizonyos, hogy ezek az izgága, rendbontó sópredék által okozott zavarok ideges hangulatot teremtenek.

Még sehol és soha

nem voltak kaphatók
készen olyan kitérő

öltönyök,

felöltők,

fiuruhák,

mint most

KATZ és MENDEL

cégnél Új, Főter 10. szám.

Szövetek nagy választékban.

jelentés
donitar
vonulás
hogy
változá
gondol
jobbpar
írítás
történe
telten
Belgium
ságtalan
B
tertanác
belga k
Lo
képviselő
lentette,
körül sé
kezhetik
Simon k
sziv ellen
a kormány
ség elé
lentőségé
zett az i
nem állh
heti tétel
A
tekezet
kérdésről
versailles
Poi
hogy a
Olaszorszá
Pár
got Düsse
szállítást,
valamint
megszállot
hogy a
munkások
rozták, ho
ezer katon
Newyork
konferenci
nem száll
Pár
Maginot h
ról vissza
csapatok e
Brü
nokság lef
orsóget.
csoportján
távozása e
nem néme
tisztet, ha
katona, a
színhelyén
amelyeknél
a patronok
rendőrségn
parancsnok
eddig még
Gels
szerint Be
szerdán tel
temetését
megtartani.
Bécs,
Ruhr-vita
jelentette,
zet borzasz
ségek szapo
Franciorszá
a végleges
Londo
a Ruhr-ker

Poincaré a versaillesi szerződés megváltoztatását készíti elő

Ujra összeült az antant

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Páris, március 14. A Quai d'Orsay kijelentette, hogy túlzott jelentőséget tulajdonítanak a Ruhr-vidékről való fokozatos kivonulásról szóló kitételeknek. Szó sincs róla, hogy a francia-belga politikában legutóbbi változás állott volna be. A két állam sohasem gondolt arra, hogy a Ruhr-vidéken, a Rajna jobbpartján tartósan megvesse lábát, de a kiűrés csak komoly, értékes zálogok alapján történhet meg. A külügyminisztériumban ismételten hangoztatták, hogy Franciaország és Belgium minden közvetítési kísérletet barátságosan kísérletnek minősítene.

Brüsszel, márc. 14. A tegnapi belga minisztertanács Theunis-Jaspar közlései után a francia-belga konferencia eredményét tudomásul vette.

Anglia nem nézheti tétlenül a Ruhr-akciót

London, márc. 14. Az alsóházban Simon képviselő élesen bírálva a kormánypolitikát, kijelentette, hogy a francia vám- és megszállt terület körül sérti az angol érdekeket. Anglia nem érintkezhetik Németország meg nem szállt részeivel. Simon képviselő úgy látja, hogy Németország passzív ellenállása a béke felé közeledik. Azzal, hogy a kormány vonakodott a Ruhr-ügyet a népszövetség elé utalni, sokat vont le a népszövetség jelentőségéből. Bercy képviselő kijelentette, elérkezett az idő, amikor Angliának további semlegesség nem állhat módjában. Nem állhat félre, nem nézheti tétlenül a Ruhr-akciót.

A „Chicago Tribuna” szerint a brüsszeli értekezlet Párisban folytatódik, amelyen a jóvátételi kérdésről új programot állapítanak meg, továbbá a versaillesi szerződés módosítását vitatják meg.

Poincaré és Theunis egyetértettek abban, hogy a versaillesi szerződés revíziójához Anglia, Olaszország és Japán is meghívandó.

Huszezer katonát és tízezer munkást

Páris, márc. 14. Az esseni mérnökbizottságot Düsseldorfba helyezik át, ahol nemcsak a szén-élezést, hanem a széntermelést is ellenőrzik, valamint a német munkások magatartását is. A megszállt bányavidékeken az a hír terjedt el, hogy a német munkásokat olasz, lengyel és cseh munkásokkal akarják pótolni. Bruxellesben elhatározták, hogy a megszállt területekre újabb huszezer katonát és tízezer munkást vezényelnek. A Newyork Herald értesülése szerint a bruxellesi konferencián elhatározták, hogy Frankfurt kivételével nem szállnak meg több német várost.

Páris, márc. 14. A Havas ügynökség jelenti: Maginot hadügyminiszter a Ruhr-vidék látogatásáról visszaérkezve kijelentette, hogy a megszálló csapatok erejét lassanként 15 ezer főre emelik.

Kiutasították a bueri rendőrséget

Brüsszel, márc. 14. A bueri francia parancsnokság lefegyverezte és kiutasította a német rendőrséget. Ma kell a rendőrtisztviselőknek utolsó csoportjának elhagyni a várost. A német rendőrség távozása előtt kétségtelenül megállapította, hogy nem német polgárok ölték meg a két francia tisztet, hanem két takarodó után kimaradt francia katonát, amit az is bizonyít, hogy a gyilkosság színhelyén két olyan patronhüvelyt találtak, amelyeknek jelzéséről megállapították, hogy abból a patronokból származnak, amit kevéssel azelőtt a rendőrségnek be kellett szolgáltatni a katonai parancsnokság részére. A meggyilkolt tisztnek neveit eddig még nem közölték a német nyilvánossággal.

Gelsenkirchen, márc. 14. A „Lokalanzeiger” szerint Buerban meggyilkolt németek temetése szerdán teljesen csendben történik. A francia tiszték temetését a legnagyobb katonai pompával fogják megtartani.

A helyzet borzasztóan komoly

Bécs, márc. 14. A londoni alsóházban a Ruhr-vita során Mac Neil helyettes államtitkár kijelentette, hogy a kormány tudatában van a helyzet borzasztó komolyságának, látja, hogy a nehézségek szaporodtak, mégis gondosan ügyel, hogy Franciával a barátságot lehetőleg fentartsa és a végleges szakadást, ha csak lehet, elkerülje.

London, márc. 14. Az alsóház több ülést szentel a Ruhr-kérdés megvitatásának. A legmozgalmasabb

ilyen ülés a tegnapi volt, amelyen Simon és Robert Cecil ismeretes felszólalása után Morel szocialista képviselő a francia megszálló politika ellen foglalt állást. Utána Fisher lord liberális képviselő kijelentette, hogy

Anglia nem nézheti tovább tétlenül a versaillesi szerződés megváltoztatását.

A többi szónok Franciaország mellett foglalt állást, Asquith rámutatott arra, hogy a helyzet erősen rosszabbodott. A párisi kormány fálhivatalos kommuniké adott ki, amelyben kijelentette, hogy **sem a csapatok erősítését, sem a megszállás kiterjesztését nem tervezi.**

A párisi „Temps” jelentése szerint az a hír van elterjedve, hogy az egyes Ruhr-tárnákat semleges külföldieknek bérbeadják, a bérletben hollandok, svédok, dánok és svájciak vennének részt. A berlini demokrata párt az angol népszövetségi ligát táviratilag közbenjárásra kérte fel a franciáknál tusként letartóztatott Zimmermann bueri polgármester érdekében.

Berlin, márc. 14. A „Vossische Zeitung” párisi jelentése szerint a brüsszeli tárgyalásokról kiadott fálhivatalos kommuniké nem szabad olyan lépésnek tekinteni, amely a tárgyalás megindítását jelenti. Ugyanis nem állapítható meg, hogy Franciaország milyen álláspontot foglalna el, ha Németország milyen javaslatot tenne a konfliktus megszüntetésére.

Nordau és az amerikai zsidók

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Sehol a világon olyan kegyeletes áldozatkészséggel nem hódolnak Nordau Miksa emlékének, mint Amerikában. Az amerikai zsidók eléggé nem dicsérhető aktivitással és áldozatkészséggel meg fogják teremteni a palesztinai Nordau-várost, amely nemzedékeknek hirdeti majd a gondolatot, amit Nordau milliók szívébe plántált és a milliók velezérését, akik várost alapítottak népünk egyik legnagyobbjából emlékének. Filadelfiában, Chicagóban már megindultak a városra való gyűjtések és mindenünnen tekintélyes összegekről kapunk hírt. Newyorkban nagybizottság alakult ugyanerre a célra. Azt mondják: legkevesebb közönsége az utolsó évek mitingjeinek alig volt, mint azoknak, amelyeket nemrégiben Nordau Miksa emlékére tartottak az Unióban.

Nem nehéz meglátni az amerikai zsidóság szeretettel és kegyelettel átértett megnyilatkozásának mélyebb okát.

Ki volt Nordau és kije volt ő az amerikai zsidó tömegeknek?

Az oroszországi zsidó tömegek Amerikába való sűrűbb beözönlése összeesik a modern cionizmus megindulása idejével. Akik kivándoroltak, jórésben „luftjudok” voltak, olyan boldogtalan és lehetetlen egzisztenciák, akiknek típusát csak a zsidó elnyomottság és magárahagyatottság termelhette ki. Tőke fölött nem rendelkeztek, amivel valamire vállalkozhattak, sem mesterségük nem volt, amellyel munkabírásukat a termelés szolgálatába állíthatták volna. Lézengő, szerencsétlen, szorongatott egzisztenciák voltak ezek a zsidók, éhezők, egymást pumpolók, egymáson szánakozó, szerencsétlő rajongók.

Közöttük termett a szomorú, de fölötté jellemző adoma a zsidóról, akit pénteken délután megállít a barátja.

— Hová sietsz testvér olyan lázasan? Valami üzleted van talán, amit elcsiphetnek előled?

— Megsugom neked — feleli a másik titokzatosan — megyek a misszionáriusokhoz. Kitérek.

— Megbolondultál?

— Megéheztem. Kitérek, hogy a pénzen szombatra kalácsot vehessek a családomnak.

A szombati kalács nem maradhatott el a szombati gyertya mellől. De köznapokon éhség és tompa kétségbeesés sorsát viselte a zsidó. Napszamos munka nem mindig jutott, és ha kocsija lóva volt, ezzel sem mindennap kereshetett. Ki ebből a tarthatatlanságból! — ez volt minden vágya.

Aki Amerikába jutott, dolgozhatott, szakmunkássá képezte magát a tehetségesebbje laboratóriumi munkával vagy tanulással cserélhette

fel pihenőjét. A szabadság levegőjén dolgozó és hasznos, önmagát megbecsülő, jóra való emberanyaggá izmosodott a keleti zsidóság. Nordau cikkei és röpiratai, könyvei és beszédei harsányan követelték a zsidó tömegektől az önértetet, a takarékosági ösztönt, a testfejlesztést és mindazon népi erők konzerválását, amit évszázadok elnyomtatása és kisértése nem tudott kipusztítani a zsidóságból.

Uj és nemesbült típus lett az amerikai zsidó. Hogy azzá lett, ebben nagyrésze van Nordau tanításainak. Konceptiója, modern életfelfogása, a kor átértése és történelmi látása megmutatta az amerikai zsidó utját. Ez a zsidóság az évtizedek során átrétegződött, de nemzeti érzésben egységes és változatlan maradt. Nordau megérezte velük a széjjelzörödöttségben élő zsidó testvérek iránt való hivatásukat.

Az amerikai zsidóság e hivatását most teljesíti Erec Jiszrael és a háboruban és forradalmakban tönkretett európai zsidóság irányában.

Csoda-e, ha Nordaut ez a zsidóság megilletődött kegyelettel gondolja szívében?

Féltékenységi dráma Bukarestben

Agyonlőtték dr. Karniol orvost

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Bukarest, március 14. Vasárnap különös körülmények között meghalt dr. Karniol ismert bukaresti orvos. A fiatal orvos, kit házasságától néhány nap választott el, vasárnap délután rendelő órája után egy feltűnően szőke nő kíséretében hagyta el lakását. Az estét régi barátjával Bachelin Leo professzorral a városban töltötte, ahonnan hamar hazatért. Lakásán becsengette szobalányát, akitől egy csésze teát kért és rosszulletéről panaszzkodott.

A szobalánynak, aki egyébként vizsgázott ápolónő is, feltűnt az orvos feltűnő sápadt arca. Az orvos a szobalány érdeklődésére azt mondta, hogy heves orrvérzése volt. Néhány perccel később dr. Karniol elvesztette az eszméletét. Az ápolónő élesztési kísérleteket alkalmazott, közben megdöbbenve vette észre, hogy az orvos mellén lött seb van, amelyből még mindig szivárgott a vér. Az élesztési kísérletekre az orvos néhány pillanatra magához tért, de csak annyit tudott mondani:

— *Igaz, el is felejtettem megmondani, este megtámadott egy rabló és rám lőtt.*

Ekkor már újból elvesztette eszméletét. Minden élesztési kísérlet hasztalan volt, a Coltea-kórházba vitték, de ott, anélkül, hogy magához tért volna, hétfőn este meghalt.

Az eddigi vizsgálatból, melynek részleteit a nyomozás érdekében titokban tartják, arra következtetnek, hogy féltékenységi dráma történt. Valószínűnek tartja a rendőrség, hogy az orvos barátnője akarta a készülő házasságot megakadályozni. Most teljes apparátussal nyomoznak az ismeretlen szőke nő után, akivel utójára látták az orvost. A nyomozás során az a feltevés is felmerült, hogy az orvos korábbi menyasszonyának völgyénye követte el a gyilkosságot féltékenységből. A nyomozás szálait ebben az irányban is kiterjesztették.

Ellenforradalom Athénben?

Athén, március 14. Egyes külföldi lapok szerint Athénben küszöbön van az ellenforradalom kitörése. A kormány védekezésül az Athént környező magaslatokra erődítéseket épít. A görög sajtóiroda cáfolja a forradalmi híreket. Szerinte a magaslatok megerősítése arra az esetre szól, ha a törökökkel háború törne ki és Athént légitámadás érné.

Lenin haldoklik

Helsingfors, március 14. Moszkvai jelentések szerint Lenint szélütés érte, állapota reménytelen. Halálát minden pillanatban várják.

* **Targu-Mureson** (Marosvásárhelyen) az Uj Keletre előfizetni dr. Erdélyi „Ideal” illatszer-tárában lehet.

Rézműves, rézöntő és gépjavitó műhely
CLUJ, Széchenyi-tér 32.
KOROM J. 1465

Ne harcoljatok Jákob fiai ellen

Zierelson főrabbi nagy beszéde a román kamarában

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Tegnap parlamenti tudósításunkban közöltük, hogy Zierelson kisenevi főrabbi, országgyűlési képviselő az alkotmányvita során nagy beszédet tartott az antiszemita mozgalom ellen. A rendkívül mély hatást kiváltott beszédet most módunkban áll egész terjedelmében közölni. Az ősz kisenevi főrabbi ezeket mondotta:

Képviselő urak! A romániai zsidóság Önöktől, Nagyrománia képviselőitől teljes és tiszta jogegyenlőséget kér. Kéri ezt nemcsak azért, mert ez a zsidóság is Nagyrománia gyermeke és mert ő is résztvett a haza gondjaiban; nemcsak mert a zsidóság is ontotta vérért Románia nagyjobbátételéért és az ő fiai is a hősök sírjaiban fekszenek, amelyet a történelem ásoit számukra és végül nemcsak azért, mert az ellene szórt antiszemita vádak nem igazak és nem egyebek, mint vad torkvedamizmus, — hanem legfőképpen azért, mert a zsidó nép is természetes tagja az egész emberiségnek, mint a világ minden többi népe, amely tény nem hagyhatják figyelmen kívül a huszadik század románjai.

Az egyenlő jogokat nemcsak a mártir zsidóság követeli meg, hanem megköveteli Nagyrománia becsülete és jóléte, amikor ez az ország is a civilizált nagyhatalmak sorába lépett, amely civilizált államok a történelem tanulságaiból meggyőződtek, hogy a zsidóság biztos pillére minden ország erkölcsi és anyagi bázisának, amelyben él. A zsidóság szellemi, erkölcsi és anyagi emelkedése vagy süllyedése pontosan egybeesik annak az országnak az emelkedésével vagy süllyedésével, amelyben lakik. Kimondhatatlanul fájdalmas, hogy ma egy antiszemita csoport minden erejével a történelem kerekait igyekszik néhány évszázaddal visszafordítani. Ez a csoport vakmerően meg akarja hamisítani a közvélemény felfogását alantas vádaskodó propagandával, tüntetésekkel, zavargásokkal, sőt a megfélemlített tömegeknek aláírásának összegyűjtésével, amelyekkel a parlamenttől kéri a sötétség konzerválását, amely szükséges a zsidók üldözéséhez.

Felvetődik a kérdés: lényegileg milyen célt szolgálnak az antiszemita urak különös mozgalmukkal: a zsidó nép teljes megsemmisítését, vagy csak a zsidóság hazafias érzésének megjavítását. A zsidóság hazafias érzését hiába igyekeznek diszkreditálni. Kétségtelen, hogy mind a két esetben ezek az emberek a maguk energiáját donquijottei küzdelemben pazarolják el, holott az sohasem értékesíthetnék népük érdekében. A törekvés, a zsidó népet megsemmisíteni, amely több ezer él, bűnös és abszurd kísérlet, amelynek sikertelenségét a történelem igazolja. A egyiptomi kormányok több ezer évvel ezelőtt megkísérelték ezt és milyen eredménnyel, arról a biblia ad hirt: minél jobban elnyomták az egyiptomiak Izrael fiait, Izrael fiai annyival jobban megerősödtek. Nagyon érdekes Borne Lajos Károlynak, a tizenkilencedik század nagy gondolkodójának levele a korabeli antiszemita-közönséghez: "Ti elvontátok a zsidóktól a levegőt, ám ez megmentette őket a rohadástól, szívükbe csepegtették a gyűlölet sóját és ez megőrizte az ő szívük frissességét, mely pincébe zártátok őket, a szellőző ablakot ganajjal tömőszöltétek el, de ők éppen ezért hamarabb fognak kivirágzani, amikor megjön a tavasz."

Ami azt a törekvést illeti, hogy az anti-

szemitizmussal meg akarják javítani a zsidóság hazafiasságát, tudni kell, hogy vad elnyomással, amely természetszerűleg fölháborít, semmi esetre sem lehet ezt elérni, sőt ellenkezőleg, csakis helyzetük megjavításával. Csak ez lehet a megfelelő eszköz, amely a célhoz vezet.

Amikor a francia parlamentben százhusz évvel ezelőtt a zsidók emancipálásának kérdését tárgyalták, néhány antiszemita képviselő azt mondotta: elég, ha a civilizáció fényének idején nem üldöztük tovább a zsidókat. Ekkor Mirabeau ezt válaszolta: "A rossz angyal, amely sötét éjszakán Jákobbal harcolt és nyomorékká tette, a hajnal eljövetelekor lemondott a további küzdelemről és kérte Jákobot: "Engedj el, mert felkelt a nap. De Jákob azt felelte: Nem engedlek el, amíg meg nem áldasz."

Franciák! — mondotta Mirabeau. — Ti hasonlóképpen sötét éjszakán keresztül verekedtetek Jákob fiaival és nyomorékká tettétek őket. Most, a hajnalhasadás idején le akartok mondani a harcról, mondván: "Engedjétek,

Óriási árvizek és viharok az Egyesült-Államokban, Franciaországban és Romániában

Házakat és vonatokat sodort el Newyork mellett az orkán. A Szajna elérte az 1920-as árvíz magasságát. A regáthban Jasiig és Turnuszeverinig terjedt az áradás

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Tegnap számunkban már hirt adtunk azokról az óriási viharokról, amelyek egyidő óta az Egyesült-Államokban dúlnak. Ma érkezett távirataink az orkán fokozódásáról számolnak be és ugyancsak erős viharokat jelentenek Franciaországból, valamint Románia déli részéből is. Franciaországban és Romániában a viharokhoz árvíz is csatlakozik, ami csak súlyosítja ezeken a vidékeken a közlekedését és a szabadban való munkát. Bészletes tudósításunk a következő:

Romániában

Bukarestből jelentik: Olteniában két napja óriási vihar dühög, amely sok házat összedöntött, megrongálta a telefon- és táviróvezeteket és egybéként is nagy károkat okozott. A vihar mindenütt sűrű zivatarral járt, amit még jobban megduzzasztotta az amugy is megdagadt folyókat. Az árvíz, amely addig csak a bukaresti—jasi vasúti vonalat öntötte el, mára Fetesti felé is áttért és a taurei—fetesti vonalon megakasztotta a közlekedést. Az Arges folyó kiáradása következtében a hidak nagy veszélyben vannak.

Bukarestből jelentik késő este: A bukarest—galaci vonalon az apadás beállott és a forgalmat újból felvették.

Temesvárról jelentik: Az országos árvíz a temesvár—krajovai vonalat elöntötte. Bukarestből ebben az irányban csak Turnuszeverinig közlekednek. Átszállás a víz miatt nem lehetséges.

Az árvíz tehát keleti irányban már egészen Jasiig, nyugaton Turnuszeverinig terjed.

Franciaországban

Párisból jelentik: A Szajna az utolsó két napban negyven centiméterrel emelkedett. Magassága a touneli hídnál ezzel elérte a négy méter hatvanöt centimétert. A víz eddig több helyütt kiöntött, így az orsay és orleansi pályaudvarok mellett, ahol tüzoltók dolgoznak az áradatnak a pályáról való lecsapolásán. A saintcloudi hid közelében a hullámok behatoltak a földalatti villamos

mert felkelt a nap." Ám ők ezt felelik: "Nem franciák. Nem engedünk el, míg ránk nem adjátok az áldást, a teljes egyenlőséget és szabadságot."

Igaz, hogy a mi antiszemitáinknak az idegei sokkal erősebbek, mint régi kollegáiké és ezért ők nem ijednek meg a kultura napfénytől, amely felderült Nagyrománia horizontján és tovább folytatják ebben a világosságban is a harcot Jákob fiai ellen. Önöknek azonban, képviselő urak, a nép választottjai, akikre az egész civilizált világ tekintetét irányítja, számolniok kell ennek a grandiózus napnak a fényével és semilyen körülmények között sem szabad figyelembe venniük a sötétséget, amelyet a zagyafejűek terjesztenek, tekintet nélkül ezeknek számára. Emlékezzenek rá uraim, hogy a sors jónak találta, hogy az Önök nevét örökítse meg a történelemben, amikor Önökre bízta a haladás zászlaját. Tartsanak ki a zászló mellett és ne hagyják a cserbe. Teljesítsék kötelességüket a kisebbségek jogait illetően a legteljesebb formában és ne hagyjanak egyetlen félremagyarázható pontot sem ebben az alkotmányban. Kéréseink gyakorlati megvalósítására vonatkozólag Stern Adolf képviselőtársam fog deklarációt felolvasni.

alagutjaiba és azt csaknem középig elöntötték. A villamosok nem közlekedhetnek.

Párisból jelentik: A Szajna óráról-órára emelkedik. Az austerlitz hídnál már öt méter husz centiméter magasban áll. Most már csak egy méterrel alacsonyabb, mint amilyen az 1876-os és 1920-as árvízénél volt. A folyami hatóság, a tüzoltóság és a rendőrség éjjel-nappal megfeszített munkával dolgozik a katasztrófa elhárításán.

Nantesből jelentik: Az esőzések az összes folyamokat megduzzasztották. A Szajnával párhuzamosan a Marne vizállása is fenyegető mértékben emelkedik. Az áradás elvágta a nantes—párisi vonalat, tegnap óta csupán egy szivattyuzó mozdonyt indítottak.

A Loire és az Orleans folyók elérték a legmagasabb vizállást, több helyen már kiléptek a medrűkből és elárasztották a mezőket. Bordeauxban ezenkívül óriási vihar dühögött, házakat rombolt össze és emberéletben is kárt tett. Preignacban a villám agyonütött egy Kioman nevű asszonyt, fiát pedig egy erős szélroham az egyik utcafalhoz vágta és súlyosan megsebesítette.

Több helyen havazik. Cerdagneban a hóesés olyan sűrű, hogy a Mont Louis és Bruegmadame között közlekedő hegyi vonat nem indulhatott.

Az Egyesült-Államokban

Newyorkból jelentik: Az Egyesült-Államokban ismét óriási orkán dühögött, amely sok házat elvitt és a vonatokat elsodorta. Eddig huszonnyolc halottról és hetvenöt sebesültől érkezett jelentés.

Litvániához csatolják Memelt

Páris, március 14. Litvánia elfogadta a nagykövetség döntését, amely Memelt Litvániához csatolja. Litvánia fentartotta magának azt a jogot, hogy a jövőben az átmeneti forgalom megkönnyítése céljából Lengyelországgal meg- egyezést köthessen.

NAGY MENNYISÉGŰ PORCELLÁN VAN
RAKTÁRON

Főüzlet:
Cluj, Piata Unirii
13. sz.

FISCHER

Telefon:
városi üzlethez 10-02
raktárhoz 10-03

várta.
aki Br
azt me
teljesen
Kolozs
hivatal
vezetn
resből
gának
val? A
távirás
detlenül
ért jár
sürgetés
díjazás
azonban
dóságok
meg. Sz
szüks
akiknek
adása a
galmaza
határoz
utján f
tériumna
postán
valahol
tak meg
van a
ságaival
A
kelek a
soknál
nél, Ka
Ábrahám
rencnél,
ner Ják
ván Löw
Fegyver
nél, Zs
Mórnál,
nyán Dr
lusz Józ
Kraszná
Markóvi
nál, Szu
dán Hor
Antalnál
Petrozsé
ben Fixe
monnál,
Halberg
rencnél,
valkón
nál, Seg
Schwarca
Ar
zottaikn
Fried Á
Nagyszé
Fülöp Sz
mann H
Salamon
déli Em
—
biróság
kezdte t
hat mag
lason Ca
hadnagy
ria ügyv
katonai
való felb
behívót
—
nagyvár
Nagyvára
visszaélés
tészta
vizsgálat
visszaélés
ezredes,
még az é

HIREK

Pop primár ma visszaerkezett Kolozsvárra. Pop Julián, Kolozsvár polgármestere, aki Bukarestben tartózkodott, ahol — amint azt megírtuk — az ellene emelt vádak alól teljesen tisztázta magát, ma este megérkezett Kolozsvárra. A napokban valószínűleg átveszi hivatalát, amit azonban csak rövid ideig fog vezetni.

Jorga — kétévi szabadságon. Bukarestből jelentik: A közoktatásiügyi miniszter Jorgának kétévi szabadságot engedélyezett.

Mi van a postások külön díjazásával? A kolozsvári postatisztek, telefonkezelők és távirászkok a múlt év szeptembere óta nagyon rendellenül kapták az éjjeli szolgálatért és különórakerért járó díjazásukat. Ez év januárjában hosszas sürgetésre sikerült a tisztviselőknél a visszatartott díjazások felét megkapniok. A hátralévő összeget azonban és a január óta felfüggtelt újabb járandóságokat a kolozsvári postások még nem kapták meg. Száznegyven, többnyire rangban kisebb és szűkös viszonyok között élő tisztviselőkről van szó, akiknek egyenkint három-négyezer lei hátralékkal adósa a kincstár. A sokszori kérelmezést és szorgalmazást megúnuva, a tisztviselők érélyes lépésre határozták el magukat. Ilie és Jonescu aligazgatók útján főljelentést tettek a kereskedelemügyi minisztériumnál járandóságuk visszatartása miatt. A postán valószínűnek tartják, hogy a kiutalások valahol a postaigazgatóság adminisztrációjában akadnak meg. A vizsgálat fogja kideríteni, hogy mi van a kis egzisztenciák visszatartott járandóságaival.

Az erdélyi sékelbiztos közisményei. Sékelek a már közöltéken kívül a következő biztosoknál válthatók ki: Oravicabányán, Krems M. I. nél, Karánsebesen Pálfi Mártonnál, Szilágyosmlyón Ábrahám Sándornál, Nagykárolyban Dr. Fehér Ferencnél, Halmin Schwarz Eleménnél, Zilahon Ternér Jakabnál, Algyógyon Felter Alfrédnél, Orsován Löwy Josunánál, Szilágykrasnán és környékén Fegyveres Miksánál, Magyarlápason Pollák Mayer-nél, Zsibón Klein Mózesnél, Biharlonkán Klein Móránál, Magyarpécskán Éliás Izidornál, Felsőbányán Dr. Herschkovics Farkasnál, Lippán Dr. Per-lusz Józsefnél, Marosújváron Steinherez Ferenénél, Krasznahorvátón Buzási Fülöpnél, Szinerváralján Markovics Sándornál, Nagylondán Jeremiás Ignác-nál, Szurdokon Dr. Schorsch Alfrédnél, Székelyhi-dán Horváth Sándornál, Szilágycsehben Dr. Szász Antalnál, Bánffyahunyadon Dr. Farkas Manónál, Petrozsényban Dr. Halmos Brunónál, Szászrégen-ben Fixel Vilmosnál, Brassóban Dr. Ritter Sala-monnál, Egeresen Rendel Jenőnél, Alsóbudakon Halberg Fannynál, Nagyszentmiklóson Jakab Fe-reucnél, Mezötelegden Schwarz Zsigmondnál, Alsó-vaikon Rotschild Jenőnél, Apahidán Klein Farkas-nál, Segesváron Dr. Fried Dezsőnél, Barátoson Schwarz Miklónál.

Aranysekkék egyelőre a következő megbi-zottainknál fizethetők le: Zs. N. Sz. Cluj, Dr. Fried Ábrahám Máramarosziget, Lukács Andor Nagyszében, Fixel Vilmos Szászrégen, Dr. Weisz Fülöp Székelyudvarhely, Ternér Jakab Zilah, Neu-mann Hugó Lugo, Klein Albert Dej, Dr. Ritter Salamon Brassó, Dr. Singer Jenő Arad, Dr. Erdélyi Emil Marosvásárhely, Vermes Ernő Timisoara.

Összeesküvés per a kolozsvári had-bírósa előtt. A VI. hadtest hadbírósa tegnap kezdte tárgyalni a Kiskerekin letartóztatott harminc-hat magyar vádlott összeesküvés perét. A tárgya-láson Cartian hadbíró elnököl, a vádat Slavorca hadnagy képviseli, a védelmet German és Ciurda-riu ügyvéd látja el. A vád: lázadás, izgatás, a katonai rendeletek megszegése és gyilkosságokra való felbujtás. A vádlottak tagadták, hogy katonai behívót kaptak volna.

Laune alezredes nem volt részes a nagyváradí divízióánál történt visszaélésekben. Nagyváradról jelentik: A 17. divízióánál történt visszaélés ügyében megindult vizsgálat teljesen tisztázta az öngyilkos Laune alezredes szerepét. A vizsgálat megállapította, hogy Laune alezredesnek a visszaélésekben semmi része nem volt. Laune alezredes, mint a rendőrség megállapította, azért vált meg az élettől, mert feleségét és leányát, akik egy

bécal szanatóriumban betegesen fekszenek, nem tudta pénzzel ellátni. A vizsgálatról egyébként a 17. divízió parancsnoksága a következő hivatalos kom-münikét adta ki: A 6. hadtest részéről kiküldött vizsgálótisztek megállapították, hogy Manu ezredes, a nagyváradí 17. divízió hadbiztosságának főnöke kétmillióháromszázötvenezer leit tulajdonított el saját céljaira az állampénztárból. Manu ezredes felesége felajánlott hárommillió lei kauciót, de minthogy nincsen kizárva, hogy az eltulajdonított összeg még ennél is magasabb, a vizsgálóbizottság csak hatmillió lei kaució ellenében hajlandó Manu ezredest szabadlábra helyezni. Ha ezt az összeget Manu ezredes családja nem tudja előteremteni, a kincstár kártalanítását mindazokban a relációkban fogják keresni, amelyek között Manu ezredes magánélete lefolyt. Manu ezredes letartóztatásban van és szigoruan őrzik.

Bukarestben elfogtak egy nagyváradí gyilkost. Nagyváradról jelenti tudósítónk: 1919-ben a Körös-utca 18. számú házban halva találták Greva József péksegedet. A gyilkosság gyanuja akkor Ginter Gyula és feleségére, Lukács Katalina ellen irányult, akik a gyilkosság napján hirtelen eltűntek Nagyváradról. A rendőrség nyomozására Szolnokon letartóztatták Ginter Gyulát, de a fog-házból megszökött. A felesége időközben hazajött Nagyváradra, ahol a törvényszék bűnrészesség cí-mén tízevi fegyházra ítélte. Most a bukaresti rend-őrség elfogta Ginter Gyulát is Bukarestben. Nagy-váradra viszik és az ottani törvényszék fog felette ítélni.

Üdvözlét Palesztinából. Meghatóan ked-ves irást kapott ma szerkesztőségünk Jeruzsálemből. Kova Feuerstein Albert, a Budapestről elszármazott kitűnő héber költő, aki az ösuj hazában az Avigdor Hameiri nevet vette fel és jelenleg a „Doar Haj-jom” című napilap irodalmi szerkesztője, üdvözlí az Uj Keletet újraváló megjelenése alkalmából. Így szól a levél:

Drága Testvérek!

Könnyező meghatottsággal vettem a ke-zembe az újra megszólaló Uj Kelet első pé-dányát. Nem voltatok egyedül a bajban: Uj-régi Hazánk minden zsidó polgára veletek szenvedett. Legyen ez tanulság a még mindig zsidónak lenni nem tudó testvérek számára. Legyen az Uj Kelet rendületlen váratok: a zsidó Igazság vára. Nem vagytok egyedül ebben az ősi várbán: Ha-zánk minden zsidó polgára veletek őrt áll!

Jeruzsálem, Sevat 27. Balfur 5.

Hazánk üdvével:
Avigdor Hameiri

Az Uj Kelet szerkesztősége meleg szeretettel köszöni az ősi földön érettünk dolgozókat és az ele-ven testvéri együttérzés e megnyilatkozásából is erőt merít a további küzdelemre.

A bukaresti egyetemen. Bukarestből jelentik: Pár nap előtt az egyetem tanácsa el-rendelte az egyetem és a diákoktanok megnyi-tását. Az egyes fakultásokon azonban csak részben tettek eleget a rendelkezésnek. A fiziko-chemiai fakultáson megkezték a gyakorlati munkálatokat, de a keresztény hallgatók meg-akadályozták a zsidó hallgatók részvételét. A jogn meg sem kezdték az előadásokat. Az orvostanhallgatók újabb gyűlést tartottak és el-határozták, hogy fentartják a numerusz klau-zuzsra vonatkozó határozatukat. Az egyetemi tanács nem indított eljárást ama három diák ellen, akik viselkedésükkel az egyetemi könyv-tár bezárását provokálták, hasonlóképen azok ellen sem, akik C. Arion és Barbu Dumitrescu tanárokat inzultálták. Az egyetemi tantermek teljesen üresek, a helyzet egészen bizonytalan és a szigorlatokra jelentkezett diákok napról-napra hiába várják, hogy vizsgáikat letehessék. Tegnap este az orvostanhallgatók egyesülete gyűlést tartott a háboruban elesett orvosnőven-dékek emlékének megünneplésére. Az elesettek listjának felolvasásánál azonban kihagyták az elesett zsidó medikusok neveit.

Az újságpapír szétosztása. Bukarest-ből jelentik: Szerdán délelőtt ált össze a kereske-delemügyi minisztériumban Sásu miniszter elnök-lete alatt az újságpapírnak maximális áron való szétosztásával megbízott bizottság. A bizottság

tagjai Popescu Cezar mérnök, a hivatásos újság-írók egyesületének elnöke és alelnöke, a fővárosi lapok képviselői, azonkívül Herbst Ottó, a papír-elosztási hivatal igazgatója voltak, akik a szétosz-tás kérdésében határoztak.

Háromezer hallgatót zárnak ki a jasil egyetemről. A romániai egyetemeken, mint ismeretes, az utolsó hetekben felülvizsgálták a hallgatók okmányait, mert az egyetemi hatóságok arról érte-sültek, hogy többen hamis okmányok alapján írt-koztak be. A kolozsvári egyetemen tízezer hallgató írásait nem találták rendben. A Rador mai jasil távirata szerint az ottani egyetemen is befejezték a vizsgálatot és négyezer hallgató közül csak ezer okmányait fogadták el, a többi háromezer hallgatót törölni fogják az egyetem törzskönyvéből.

Zsidó estély Bethlenben. Március ny-gyedikén tartotta a bethleni cionista ifjuság első műsoros estélyét, amely alkalommal a nézőteret a bethleni közönség nemzetiségre való tekintet nélkül megtöltötte. A konferánsz szerepét Fried Andor töltötte be sok ötlettel. Berki József esellőjátéka, Fried Miksa román szavalata, Dávidsohn Mihály éneke, Mihály Blanka monológja sok tetszést ara-tott. A műsor keretébe tartozott a „Fuhr Heim Reker” című egyfelvonásos, amelyben Schönberger Matild, Salamon Veronka, Schächter Bernát, Far-kas Dezső, Brümmer Sámuel, Irsai Hermann és Pollák Lipót tündek ki.

A Habima Gyergyószentmiklóson. Gyergyószentmiklósról jelentik: A hónap elején három estén szerepelt ott Stramer szintársulata, a Habima. Az együttesnek nagy sikere volt külön-esen az „Idiot” című drámával, amelynek címszere-pét Stramer megrázó realizmussal játszotta. Az elő-adásokra nemzetiségre való tekintet nélkül tödult a közönség, amely tüntető tapásban és orációkban ré-szesítette a szereplőket.

A Sphinx címen legközelebb világhires amerikai, angol, francia, német, zsidó és román költők reprezentáns művei jelennek Gara Ákos mű-fordításában. Az irodalmi eseményt jelentő mű-fordítások Walt Whitman, Oskar Wilde, Charles Baudelaire, Paul Verlaine, Goethe, Heine, Rainer Maria Rilke, Stefan George, Donath Adolf, Emi-nescu, Alexandri és Octavian Goga legszebb költe-ményeit először mutatják be az erdélyi olvasó kö-zönségnek magyar nyelven. A címlapot Pap Domo-kos festőművész eredeti illusztrációja díszíti. A Sphinx kötetéből száz számozott példány merített papíron amatorkiadásában jelenik meg bibliofilek számára. A Sphinx előfizetési ára 30 lei, számozott példány ára 100 lei.

Kisiklott egy tehervonat Herkules-füzdőnél. Bukarestből jelentik: Herkulesfüzdő mellett egy tehervonat kisiklott. Az anyagi kár nagy, emberéletben nem esett kár.

Elsülyedt egy gözös a Fekete tenge-ren. Konstantinápolyból jelentik: A „Tripoli” nevű olasz gözös a Fekete tengeren elsülyedt. A szeren-csétlenség okát és az áldozatok számát még nem tudják.

* Egyedül „Olla”-gummi feltétlenül meg-bizható.

* Akar Ön is haladni a korrall? — Éljen Szilágyi Rózsamáli borral!

* Egyedüli izletes ort. konyha Szatmáron a Berkovits-étterem. Városi bérpalota.

* Ma este nagy tombola-estély a Metro-polban.

* Figyelem a nagy vashid-sarokra. B. Markovits ékszerésznél lehet bevásárlásokat a legolcsobban eszközölni. Drágaköveket, törtaranyat, platinát a legmagasabb árbán vesz.

* Legelőnyösebben vásárolhat Clujon az ujonnan megnyílt Izsák Testvérek női divat-és rövidáruházában (Ferencz József-utca 63). Elsőrendű kelengyevászon Lei 36, cérna grenadin minden színben Lei 72, 120 cm. széles gyapjuszövet minden színben Lei 132, női-és férfiharisnyák Lei 15-50, stb., itt fel nem sorolt áruk a legolcsóbb árbán.

* Salon „Modelles Elegantes” Mikó-utca 30. Eredeti modellruhák és kabátok állandó kiállításra. Kosztümök, köpenyek, estélyi és látogató ruhák. Rendelések mérték után a legpontosabb kivitelben.

zemitáinknak az régi kollegáiké a kultura napfé-ománia horizont-n a világosságban nőknek azonban, ottjai, akikre az et irányítja, szá-zus napnak a fé-yekek között sem sötétséget, ame-ek, tekintet nél-zenek rá uraim, y az Önök nevét amikor Önökre sanak ki a zászló e. Teljesítsék kö-gait illetőleg a gygyának egyet-sem ebben az al-rlati megvalósítá-képviselőtársam

Amokban,

orkán. gában

éig előntötték. A

órától-óra emel-t méter husz cen-sak egy méterrel 1916-os és 1920-as a tüzoltóság és a munkával dolgo-

sözések az összes szajnával párbuza-regető mértékben tes—párisi vona-tyuzó mozdonyt

ek elérték a leg-már kiléptek a öket. Bordeanban házakat rombolt. Preignacban a vü asszonyt, fiát utcafalhoz vágta

gneban a hőésés es Bruegmadame indulhatott.

ült-Államokban Egyesült-Államok-amely sok há-Eddig huszon-tról érkezett je-

Memelt

ia elfogadta a emelt Litvánia-ta magának azt eneti forgalom országgal meg-

1484

RÓTH cipész

GLUJ,
Str. St. O. Iosif

volt Szép-utca

Csipekfüggönyök

legszebben és legolcsóbban

kél nap alatt tisztít ez Erzsébet-mosóda

Cluj, strada A. Vialcu (Bánffy-utca) 3. 1484

LIQUEURS

BOGSZA

A legfinomabb tisztagyapjú kötő-háncs, blousok és ruhák részére

SIPOS JENŐNÉL

Cluj, Piata Unirii 17 kaphatók

1438

Viszonteladóknek árkedvezményt adok

KÖZGAZDASÁG

A lap hirdetések új tarifája

A lapkiadók aradi kongresszusa. Kolozsváron még nem döntöttek

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Aradon az erdélyi lapok kiadói kongresszust tartottak, amelyen a papírdrágasággal kapcsolatban a hirdetési tarifa revízióját tárgyalták. Megállapították, hogy a hirdetési árak ma olyan olcsók, hogy például két oldalon megjelenő hirdetések bevétele nem fedezi ennek a két oldal papírjának értékét sem: a szedés és nyomás költségét pedig a lapkiadók egyenesen ráfizetik. A lefolytatott beható tárgyalások alapján olyan egységes hirdetési tarifát igyekeztek megállapítani, amely számol a hirdető közönség teherhordóképeségével, de egyben a lapoknak is türelhető rekompenzációt nyújt kiadásaiikkal szemben. Az új tarifa Nagyváradon már életbelépett.

Ez a tarifa a következő:

Keretes hirdetés a hirdetési oldalon négyzetcentiméterenként 2 lei, ötszöri megjelenés esetén 1-75, tiszteri megjelenés esetén 1-50, huszszori megjelenés esetén 1-25, szöveg között a hirdetés 20 százalékkal drágább. Vasárnapi és ünnepnapon hirdetéseknek 20 százalék felár, amely felár azonban olyan hirdetéseknek, amiket legalább tiszter adnak fel, esleik.

Apróhirdetés szavanként 1-50 lei. Eljegyzési

Az új adók kivétele. A pénzügyminisztérium illetékes osztálya körrendeletet küldött az összes adóhivataloknak az új adók kivételére. A körrendelet figyelmezteti az adóhivatalokat, hogy hajtsák végre az új adók ügyében kiadott rendelkezéseket. Az adóajstromok szétosztását községenként az illetékes adóhivatalok fogják elvégezni. A körrendelet ezenkívül utasítja az egyes adóhivatalokat, hogy azonnal alakítsák meg az adókivétel bizottságokat, amelyek április elsején kötelesek munkájukat megkezdeni.

A lucernamagvak kivétele. A földművelésügyi miniszter közbenjárása és az import-és exportbizottság kedvező jelentése folytán, az ipari és kereskedelemügyi minisztérium szabad kivitel engedélyezett a lucerna magvakra. Vagononként 30.000 lei vámilleték lefizetése mellett, minden permisz nélkül lehet lucernamagvat külföldre szállítani.

A Resita részvényjegyzése. Bukarestből jelentik: A „Resita” részvénytársaság új részvényjegyzési íveinek aláírása alkalmából a külföldi pénzügyi körök nagy érdeklődést mutatnak az aláírások iránt. Több nagy brüsszeli, londoni és párisi pénzintézet mellett, az ausztriai „Credit Fonciar” is, amely Bécsnek egyik legnagyobb pénzintézete, megbízást adott egyes bukaresti bankoknak, hogy részére Resita-részvényeket jegyezzenek. Természetes, hogy a bukaresti bankok, miután utasításuk volt arra, hogy jegyzéseket csak román állampolgároktól fogadjanak el, a kéréseket nem teljesítették. A román állampolgárok nagy érdeklődést tanúsítanak a részvényjegyzés iránt és tömegesen jegyezték a „Resita” új részvényeit.

A cipésmunkások bérmozgalma. A kolozsvári cipésmunkások szakszervezete memorandummal fordult a munkaadókhöz, amelyben a nehéz megélhetési viszonyok miatt harmincöt százalékos béremelést kért és a jövőre a több szakmánál már bevezetett index-rendszer bevezetését. A tárgyalások során nem sikerült megegyezésre jutni ezért a cipésmunkások kedden reggel beszüntették a munkát.

hir, orvosi, vagy ügyvédi hir, gyászhir öt sorig 80 lei. Háromszori megjelenés esetén 60 lei. Szalaghirdetés (teljes lapszélesség) 2 cm. magasságig 100 lei, 4 cm. magasság 120 lei. Ötszöri megjelenésnél 10 százalék, tiszteri megjelenésnél 20 százalék engedmény. Vállalati meghívók nyomtatott soronként 14 lei. Árverési hirdetés nyomtatott soronként 8 lei. Gyászjelentés 150 leitől feljebb, ugyanez vállalatoknál 50 százalék felár. Közgazdasági közlemények nyomtatott soronként 15 lei. Nyilatkozatok soronként 15 lei.

Kolozsvárt az új hirdetési tarifák megállapítására vonatkozó tárgyalások most folynak. A hirdetési tarifák Kolozsvárt általában huszonöt százalékkal fognak emelkedni. A szövegoldalon elhelyezett keretes hirdetések négyzetcentiméterje négy lei ötven baniba fog kerülni, míg a hirdetési oldalra megrendelt reklámok négyzetcentiméterjéért az eddigi tervezet szerint két lei ötven banit fognak fizetni. A szövegben elhelyezett sorhirdetések ára a fenti egységár figyelembevételével ugyancsak huszonöt százalékkal fog drágulni. A kolozsvári lapkiadók és nyomdatulajdonosok között az új hirdetési tarifákra vonatkozó tárgyalások kedvező mederben haladnak.

Elöléptetés a Bőrértékesítő Szövetkezetenél. A kolozsvári mészáros mesterek Bőrértékesítő Szövetkezetének igazgatósága legutóbb tartott ülésén Pap Endre főkönyvelőt titkár-cégjegyzővé, Sikó Lajos pénztárost pedig ügyvezető titkár-cégjegyzővé léptette elő. Az előléptetések a két kitűnő tisztviselő jelenlegi szolgálati beosztását nem érinti. — A Bőrértékesítő felügyelőbizottsága könyvszakértőül Horváth Kálmánt hívta meg.

A temesvári munkásság felmondta a kollektív szerződést. Temesvárról jelentik: A Bányati Gyárosok Szövetségének a Bányati Szakszervezeti Tanáccsal kötött szerződése március 31-én lejár. A Szakszervezeti Tanács a kollektív szerződést felmondta. A szerződés megújítására újabb tárgyalásokat indítanak meg.

Csontgomb-gyár Temesvárt. Temesvárt új csont- és műcsont-gyárgyár alakul. Ez lesz a második ebbe a szakmába vágó temesvári nagyipari vállalat.

A Renner bőrgyár nyersbőrraktárt létesít Temesvárt. A kolozsvári Renner bőrgyár részvénytársaság Temesvárt nyersbőrraktárt létesít. A Renner-gyár a nyersbőr raktározására már meg is kapta a telepengedélyt.

Megérkezett!

A valódi **ORTODOX HUSVÉTI** **SURÁNYI CUKOR** és csakis

Bermann Wolf

nagykereskedőnél Cluj, Széchenyi-tér 39 alatt kapható.

Husvéti egyéb cikkek is már raktáron vannak. Kérek sürgős rendeléseket. 1498

Mégis csak CZINK fest, tisztít vegyileg legszebben, legolcsóbban Cluj

Házasulandók figyelmébe!

Butort legelőnyösebben csak Fischer Albert & Comp. butorraktárában vásárolhat.

Cluj, Calea Reg. Ferdinand 61. Telefon 5-79

Viszonteladóknek árkedvezmény

1496

Csütörtök

Krausz S. tartózkodás berlini országgyűlési munkájáról met Wolf hasonló a indított, a magánkonvéte. A vil gróf Róbert. A példa szer az invest gyarorszá tárgyalás Budapest milliárdos mánytól.

A kátusa. T gyarak tu közös elad cipókrém

Elh genek kö szövetségét ését — r irt számba minusát m

Val Páris 1328 1060, Zür 113, Buda Zür 536-50, L Prága 19 rest —, V 75. Zárlat don 2523, Budapest 118, Varsó 118, Páris Newyork 1 hiányzik), 308, Prága

Dr. ségéről. A bizottság e osztályának a legutóbb rábeszélésre lemondott t ban nyujtot azonban ar tudomásul érdemi hat a beadvány újabb levél szekciónak a kolozsvár körében osz mondása, a helyzet elé

Sulyo helyi futb sárhelyen me mérközésen József, a m futott Moln aki a csatár beleakadt M heakadt láb járt futballis és lábát gip

A bra jelenti tudós hó 11-én ta sportegyesül

Favo Alland

Krausz Simon földeket bérel Oroszországban. Bécsből jelentik: A magyar-országi gazdasági összeköttetés érdekes fejézetéhez érkezett. Krausz Simon budapesti bankvezér németországi tartózkodása alatt fontos tárgyalásokat folytatott a berlini orosz követséggel. A Fenyő Miksa-féle tárgyalásokkal párhuzamosan Krausz Simon — a német Wolff — és Krupp-koncern megegyezéseire hasonló alapon befejezéshez közeledő tárgyalásokat indított, amelyeknek célja az ő vezetése alatt álló magánkonzorcium részére oroszországi földek bérbevétele. A konzorcium tagjai Krausz Simonon kívül gróf Károlyi Imre, Dobay Aurél és Ország Róbert. A kibérelt területeket a konzorcium német példa szerint intenzív megmunkálás alá venné és az investálendő gép- és egyéb berendezéseket Magyarországból szállítaná. A Berlinben megkezdett tárgyalásokat a legnagyobb titokban a múlt héten Budapesten folytatták. Hofherr budapesti cég egy milliárdos megrendelést kapott a moszkvai kormánytól.

A romániai cipőkrémgyárosok szindikátusa. Temesvárról jelentik: A romániai cipőkrémgyárosok tulajdonosai Temesvárt a „Lustra” céggel közös eladási irodát szerveztek, amely a romániai cipőkrémgyártmányok szindikátusi eladását végzi.

Elhalasztották a husiparosok szövetségének közgyűlését. A kolozsvári husiparosok szövetségének március 11-ikére összehívott közgyűlését — miután a tagok nem jelentek meg az előírt számban — elhalasztották. A közgyűlés új terminusát még nem állapították meg.

Valutapiac márc. 14-én. Bukarest. Deviza: Páris 1325, London 1046, Newyork 223, Róma 1060, Zürich 4170, Prága 665, Bécs 32, Berlin 113, Budapest 8.

Zürich. Nyitás: Berlin 262-50, Newyork 536-50, London 2522, Páris 3237, Milánó 2560, Prága 1592, Budapest 17-25, Belgrád 545, Bukarest —, Varsó 112-50, Bécs 74-50, Bécs bélyegzett 75. **Zárlat:** Berlin 258, Newyork 536-75, London 2523, Páris 3245, Milánó 2560, Prága 1595, Budapest 12-25, Belgrád 545, Bukarest 250, Varsó 118, Bécs 74-50, Bécs bélyegzett 75.

Páris: Nyitás-zárlat: London 7789—7763,50, Newyork 1654—1652-50, Bukarest 7-75, (zárlat hiányzik), Milánó 79—78-80, Zürich 308-50—308, Prága 49-25—49, Berlin 80—80.

SPORT

Dr. Mitter. Valér lemondott elnöki tiszttségéről. Az újjászervezett kolozsvári kerületi sportbizottság egyik fontos szervének, a futballszakosztályának elnöke, **dr. Mitter Valér** orvos, aki a legutóbb megtartott közgyűlésen csak hosszas rábeszélésre vállalta az elnöki teendők ellátását, lemondott tiszttségéről. Dr. Mitter lemondását írásban nyújtotta be a Comitetul Regionalhoz, amely azonban arra való hivatkozással, hogy a lemondás tudomásul vétele tekintetében nem illetékes dönteni, érdemi határozathozatal nélkül napirendre tért a beadvány felett. A futballszakosztály elnöke erre újabb levélben bejelentette lemondását a futballszekciónak is, amely még nem döntött. Dr. Mitter a kolozsvári kerülethez tartozó sportegyesületek körében osztatlan népszerűségnek örvendett és lemondása, amely visszavonhatatlannak látszik, súlyos helyzet elé állította a labdarúgószakosztályt.

Sulyos szerencsétlenség a marosvásárhelyi futballpályán. A március 11-én Marosvásárhelyen megtartott Muresul—CFR komb.—MMTE mérkőzésen sulyos szerencsétlenség történt. **Csernáth József**, a munkáscsapat tehetséges balszélsője összetört **Molnár Atillával**, a CFR kitűnő hátvédjével, aki a csatárt félrelökte. Csernáth lába és közben beakadt Molnár lábába és a zuhanás erejétől a beakadt láb **sincsonija eltört**. A szerencsétlenül járt futballistát beszállították az állami kórházba és lábát gipszkötésbe tették.

A brassói kerület sportügyei. Brassóból jelentik tudósítónk: A Comitetul Regional március 11-én tartott ülésén elhatározta, hogy a kerület sportegyesületeinek játékosait újraigazoltatja, min-

den leigazolt játékos után egy lei igazolási díj behajtásával. A kerületi bizottság utasította az egyesületeket, hogy a központnak járó hatszáz, illetve négyszáz lei évi tagsági díjat haladéktalanul fizessék be. A kerületi vívóverseny rendezésére a Brasovia kapott megbízást. A verseny napját március 25-ikére tűzték ki. A bírák bizottságát felkérték, hogy hetenként háromszor kétórás időtartalommal, négyhetes elméleti és gyakorlati bírótanfolyamot rendezzen. Az ülésen megejtették az első és másodosztályú bajnoki mérkőzések sorsolását is. A tavaszi szezon a brassói kerületben hivatalosan április 8-án veszi kezdetét.

Romváry Aradra költözött. Nagyvárad futballsportját, de különösen a NAC-ot érzékeny veszteség érte az elmúlt héten. Romváry Gyula, aki hosszú időn át a NAC csapatának volt kitűnő centerhálfa és Nagyvárad válogatott csapatában is többször szerepelt, családi körülményei miatt véglegesen Aradra távozott. Romváry már a tavaszi szezonban részt vesz az AAC mérkőzésein.

Felelős szerkesztő: DR. MARTON ERNŐ
Kiadó: KADIMA R.-T.

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

Heti műsor:

Csütörtök: A Bajadér. (Első bemutató előadás: Odette-Kolbay, Radjami-Sümegi, Maitenne-Somogyi, Napoleon-Ekecs, Fülöp-Leóvey, Prinquette-Izso. **Premiére-kérlet 38. szám. Premiére-helyárakkal.**)

Péntek: A Bajadér. (2-odszor. **Premiére-helyárakkal, bérlétszűnetben.**)

Szombat délután 3 órákor: És Pippa táncol. Ifjúsági előadás olcsó helyárakkal. (Előadó Földvári György.)

Szombat este 7 órákor: Bajadér. (3-odszor. **Premiére-helyárakkal, Bérlétszűnetben.**)

Szombat este 11 órákor: A Gyilkos álarcz. (Fantazmagoria 8 képből. **Ujdonság először. Az Oroszlán. (Ujdonság először.) Audiencia (Ujdonság. először. Premiére-helyárakkal.)**)

Vasárnap d. u.: A Csikós. (Szentgyörgyi István főlépésével. **Olcsó helyárakkal.**)

Vasárnap este 7 órákor: A Bajadér. (4-edszer. **Premiére-helyárakkal, Bérlétszűnetben.**)

Vasárnap este 11 órákor: A Gyilkos álarcz. (Ujdonság 2-odszor.) **Az Oroszlán. Ujdonság 2-odszor. Audiencia. (Ujdonság 2-odszor) Rendes helyárakkal.)**

Hétfő: A Bajadér. (Második bemutató előadás.) **Odette: R. Halász Baba, Radjami-Réthely, Marianna-Neményi Lili, Napoleon-Berky József, Fülöp-Izso, Pimpinette-Leóvey. Premiére-helyárakkal. (Premiére-kérlet 39. szám.)**

Kedd: A Bajadér. (6-odszor. **Rendes helyárakkal. Napi bérlé 108 szám C.)**

* Központi télikertben minden este 9 órákor nagy előadás. **Beléptidj nincs. 1425**

A színházi iroda hírei:

Lucian Blaga a Magyar Színházban. A magyar színház igazgatósága elfogadta előadásra a munkatervébe vette a modern román drámáinak legizmosabb tehetségének, **Lucian Blagnak** Zamorxe c. drámái költeményét. A szerzővel történt megállapodás szerint a Zamorxa a jövő évad elején, októberben fog színrekerülni.

A Gyilkos Álarcz. Igen érdekes premiére lesz szombaton éjjel 11 órákor a magyar színházban. **Hevesi Sándor**, a Császár ez komédiás szerzője egy új izgalmas, 8 képből álló drámai fantazmagoriát írt a Gyilkos álarcz címen, amely Budapesten szenzációs sikert értett. A közönség esténként lélekzetét visszafogva figyeli az érdekesítő jelenetek és színpadi képek pergesét. A leghíresebb angol színész **Klean Edmund** életének egy epizódja van ebben a darabban mesteri tollal megörökítve. A gyilkos álarcz nálunk elsőrangú szereposztásban fog színrekerülni: **Táray Ferencz, Szabados Piroksa, Baróti Erzsé, Táray Erzsébet** fogják a

vezető szerepeket játszani. **Mint hogy a Gyilkos álarcz** nem tölt be egy egész estét, **Guthy Somának** egy pompás tréfiája, az **Audencia** fog ugyanez előadás keretében színrekerülni, amelynek főszerepét **Nagy Gyula** fogja játszani. Ezenkívül egy kacagtató új bohózat az **Oroszlán** fog ez éjjeli előadás alkalmával bemutatásra kerülni. **Vasárnap éjjel ugyancsak 11 órai kezdettel megismétlik a Gyilkos álarcz előadását.**

Minden este: A Bajadér. Lázás izgalommal várja a színház is, a közönség is a csütörtöki estét, amikor befogják mutatni az idei évad várva várt nagy szenzációját, **Kálmán Imre Bajadér c. új operettjét.** Csütörtök estétől kezdődőleg 10 estén át minden nap a Bajadér-t fogják adni s a próbák meleg hangulatából itélve, igen rövid idő alatt meg fogja érní ez a gyönyörű operette az első jubileumát. Az előzetes műsor mindenkor pontosan jelezni fogja, hogy milyen szereposztásban kerül színre a Bajadér.

Mozgók műsora:

Uránia mozgóban: csütörtökön a francia Pathé-gyár drámái erejű családi regénye: **A Mult Emlékei.** Pénteken-szombaton az **Apollo-Filmvállalat** nagyszerű ujdonságai: **A Cayenni Rab.** **Victor Hugo** világhírű regénye után.

Egyetem mozgóban: csütörtökön végződik az **Apollo-Filmvállalat** nagyszerű történelmi attrakciója: **A Sasok Aggóniája**, a második résszel. Pénteken a **Smaragd-köves Nő.** Az **Ufa-Gyárak** megkapó filmjátéka. **Főszerepben: Lya Mara.**

Apollo mozgóban: csütörtökön a francia Pathé-gyár artisztikus remeke! **A három álarcos,** Pénteken **A Szenvedély vihára,** **Nagyhatású életkép,** **főszerepben Henny Porten.**

1804

Lei

Kabát Gabardion 182.-
Csikosaljszövetek 140.-
Gyapju szövetek minden színben 140.-
Kelengye vászon 36.-

HELLER, WEISZ
ÉS
MOLNÁR
Cluj-Kolozsvár, Cal. Reg. Ferd. 6

Harisnya, keztü és kötött-áruk különlegességek eredeti gyári árban

BLATT

1804

kötött-szövött áruház a Cluj-Kolozsvár, Főter 13

Kötött, szövött és norinbergi áruk nagy-kereskedése Oradea-Mare—Nagyvárad, Nagypiac-tér 1852

Schönberger, Spitz & Co.

Modern üvegesiszolda és tükönárugyár

PÉCHY ÉS TÁRSA

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD), STR. SAGUNA (KAPUCINUS-U.) 20

Készíti a legszebb tükroket és butor-üvegeket minden méretben és Ujrafoncsorozás mennyiségben! Kérjen árajánlatot

Favorit le csokoládéja előzetes pénzbeküldés mellett, lei 130.— pr. kg Cluj, Calea Victorei 99. Nagyobb vételnél kedvezmény. Kivánatra szám. Telefon 2—71

Allandó kiállítás legújabb párisi, bécsi tavaszi és nyári női modelikabátokban **Diamantstein és Moskovicz divatáruházában** Főpostával szemben Cal. Reg. Ferd. 25.

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetések egyszeri költési díja szavanként 1 lei. — Vastagabb betűvel szedett szavak 2 lei. — Legkisebb apróhirdetés díja — 10 szög — 10 lei. Jellegű hirdetésekre semminemű felvilágosítást nem adunk. A beérkező ajánlatok helyi hirdetéseknek a kiadóhivatalban vethetők át. vidékiek a kívánt címre továbbíthatnak. Erre a célra a hirdetési díjon kívül 2 lei 60 bani helyeköltség fizetendő.

Keresek ügyvédi irodába egész napra gépirónót, ki románul és magyarul ért. Cim str. Sincai 6. 5282

Egyetemi hallgató vizsgázott gyógyszerészgymornoknö kóser ellátás és fizetéssel alkalmazást keres. Ajánlatokat „Szorgalmas” jellegre a kiadóhivatal közvetíti. 5280

Eladó 2 fehér márvány pult, 2 fehér márvány méreg, 1 jégsezkrény, 1 vasablak, 2 vasagy, 1 db. 32-ös husdaráló. Róth Adolf Rudolf-u. 20. 5283

Bőrkereskedő segéd, ki az angol, detail és bockorvágásban teljesen jártas, állást keres. Megkereséseket „Nötlen” jellegre a kiadó továbbítja. 5281

Kertész gyümölcsfák tisztításához kerestetik. Cim a kiadóban. 5266

Szakképzett kádár segéd állást nyerhet. Cim a kiadóban. 5266

Érettségizett fiatal ember megfelelő állást keres. Leveleket „Szerény igény” jellegre a kiadóba kér. 5276

Dr. SINGER DAVID Bucuresti, (strada Franklin 5) ügyvéd

keres azonnali belépésre ügyvédjelöltet vagy fiatal ügyvédet.

Munkaköre az első időben a belső irodai ügykezelésre, főleg a magyar levelezés ellátására terjedne ki. Ajánlatok fizetési igények és eddigi működés megjelölésével fenti címre kéretnek. 5297

Konyha edények és háztartási cikkek olcsón beszerezhetők
Grünwald Jakob bádigos üzletében
Cluj, Piața M. Viteazul No. 13

ROSENZWEIG ANTAL Cluj, fűszerkereskedő Piața M. Viteazul No. 38
Fűszereket minden évben kaphatók u. m. cukor, kávé, fränk, beck, ecet, eceteszesz, só, dió, tea, borok, szilvortum, likőrök, kókusz stb. 1321

Aggag és Vegyipari Rt. Szatmár
Gyárt: bürenyvet, csontenyvet, csontzsiirt, mütrágyát, szappant, kocsikenőcsöt, gépszirt, téglát stb. **Vesz:** csontot, száraz és vizes huslást, nyers és olvasztott fagygyut

Írógépek
és kellekek állandóan nagy választékban. Javításokat legolcsóbban vállalom.
Cluj, P. Mihai Viteazul (v. Széchenyi-tér) 40. sz. Telefon 493.
Finkler Antal

Cukorka és csokoládé raktár
Lusztig és Nussbacher
Calea Regele Ferdinand 31. sz.
Szállítunk postán, utánvét mellett. 1439

Engros **של מדי** **Endefall**
Karlsbadi porcellán edények, tábla-üveg.
Mindenféle poharak, demyonok, palackok,
lámpaárak bármilyen mennyiségben legelőnyösebben
AUSLÄNDER LAJOSNÁL
Cluj, Piața Mihai Viteazul (Széchenyi-tér) 39. Telefon 954 1353

UJ! ÜVEGÜZLET UJ!

A helybeli és vidéki vásárlóközönség szíves figyelmébe!

AUSLÄNDER RUDOLF

üveg, porcellán és lámpa-üzletét megnyitotta. oo

של מדי

porcellán és fajansz tányér, sültés tálak, vizes, boros, pálinkás poharak, demyonok, táblatüveg stb. a legelőnyösebb beszerzési forrása enoo gross endetail. oo
Cluj, Calea Reg. Ferdinand 37 sz., az Uránia palota mellett oo

ORIENT
Általános Biztosító R.-T. Oradea-Mare (Nagyvárad)
ELFOGAD:
élet, tűz, botörés, üveg, szállítmány, haláleset, szavatosság és jégbiztosításokat a legolcsóbb feltételek mellett
Vezérképviselő: Cluj-Kolozsvár, str. Radu (Bocskay-utca) 9. sz. Kartelen kívül!

**FERENCVÖLGYI ÜVEG-
GYÁR R.-T.**
Posta, vasútállomás:
Gämpalung Gyárt mindenemű
la Tisa oblos és csiszolt árut,
(Hosszuzmzó) demyonokat stb. 5265

Irodaberendezések
Kopenetz gépjármű asztalosműhelyben olcsón szerelhetők be
Cluj, Honvéd-utca 92

Kabát és kosztüm legújabb divat szerinti készítését jutányosan vállalom a Kinizsi-utca 2 sz. alá áthelyeztet női divatszalonomban. A n. é. közönség további szives pártfogását kérem. MIS

Keresünk
több évi praxissal fűszer, sugross és detail szakmában teljes jártassággal bíró **segédet**
valamint egy oly korek. érettséggel bíró **kisasszonyt,**
aki pénztárkezelésben és könyvelésben jártassággal bír. 1499
Hala de Coloniala FÜSZERCARNOK
Cluj, str. Landra (Hosszu-u.) 1. Tel. 14-76

דעמע רומאנישע ידעשע בוכ
דווקקער "קדימה" אקציען
נעוועלשאפט קלוי
איבערשט ציר אנפערטיגונג אללער
נאטונג העברעאישע וויא אויך ידעשע
דווקקער סארטען פרייס ווערקע צייטשריפטען
טאבעללען וויסן עט פערלאבונגס קארטען
האנצייטס אינלאדונגען אין שאהנער אונד
עלעאנטער אויסגעהונג צו דען בולגעסטען
פרייען.
אין טעדאס פאללע פערלאנגע
באן אונזער אפערט

Bankhaus Halpern & Segall
Centrale: Cornauti. Filialen: Bucuresti, Galati
Cluj, str. Gheorghe Barilla 2
Telegr. Adr.: „Halsegbank“
Agenturen: Chisinau, Jasi
Übernimmt, Überweisungen auf allen Plätzen der Welt unter kulantesten Bedingungen, sowie alle kommerziellen Transaktionen und Bankgeschäfte
1460

A kolozsvári CZELL-Sörgyár
gyártmányai
Hercules deplamalata tápsör különlegesség és a világos
Monostor sör
utolérhetetlen minőségük miatt vezető márkának bizonyultak
Mindenütt kaphatók!
Mindenütt kaphatók!

SZERK
HIVA
Cluj, K
L. Pop
Az „UJ
Szerke
hivatal
Zs. N.
A kézi
szerkes
zendők
a
VI. évf
Az
Ne
mondotta
európai p
tudunk p
ben nem
csarnokai
ket, akik
ságot. Je
gondolhat
zeln. Az
az ország
tott, am
akadályta
zeletében
élt: látta
felé az if
röla, elk
mékenyül
Cantacuzi
az emberi
állam a n
mindenkit
kultura és
Teo
évtizedek
a tanszab
méit. De
hirdeti, el
a tankorlá
ben élt, T
ben egy u
guzsba kö
tem neme
velődését
ritani. a t
hogy a zs
tény nem
rint a zsi
áldozatokk
amely jö
szoritani r
tuális tuls
rescu taná
lezzük, h
akarja, ar
mennél tö
sága, min
is termész
szeretné, l
az iskolák
öket. Ha
nárnak ser
mást ne
nár, hogy
ból közle
mán ifjusá
gondoskod
rescu taná
litjuk szen
gondolkod
keztetést.
Nem tud
hoz, sőt e
az ifjuság
A n
gek szerep
„Dimineata
ciák százm
felvilágosít
giumokra.